

PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII ANTREPRENORIATULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA ÎN BAZA PRACTICILOR EUROPENE

Natalia TALPA, Rina ȚURCAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Termenii de “antreprenoriat” și “antreprenor” au devenit din ce în ce mai utilizați în întreaga lume deoarece antreprenoriatul tinde să fie asociat cu dezvoltarea economică și bunăstarea unei națiuni. Activitatea antreprenorilor are un impact puternic asupra lumii deoarece, chiar dacă nu ei sunt cei care inventează lucruri noi, până la urmă ei sunt cei care fac ca lucrurile să se miște și lumea să progreseze. Ei sunt cei care introduc noi tehnologii, promovează noi produse, stimulează descoperirea de noi resurse și mobilizează capitalul, creează locuri de muncă etc.

Cuvinte cheie: Antreprenoriatul, afacerea, întreprinzător, activitate, business, inovații, profit, comerț.

1. Introducere

Antreprenoriatul este un gen de activitate economică, care determină în mare parte ritmul și calitatea dezvoltării social-economice a unei țări. Antreprenoriatul asigură baza pentru crearea unei noi valori, sporește ocuparea forței de muncă și satisfacerea nevoilor populației. Întreprinderile angajate în producere influențează concomitent dezvoltarea businessului în alte domenii de activitate, precum și trecerea la o economie inovatoare, dezvoltarea businessului mic și celui mijlociu.

Una dintre caracteristicile antreprenorului este capacitatea de a crea noi idei prin care să răspundă la anumite necesități prin exploatarea oportunităților ce apar în mediul economic și cel social. Pentru ca ideile să fie transpuse în practică, ele trebuie aplicate într-un mod și în condiții inovatoare de afacere, care, de regulă, sunt diferite de modalitățile existente de realizare a businessului.

Antreprenoriatul este un tip distinct de activitate economică, care are următoarele caracteristici: activism și inițiativă, independență și responsabilitate, capacitate de a risca, spirit inovator, dorința obținerii profitului. Totodată, noțiunile "business" și "antreprenoriat" sunt sinonime. De asemenea, întreprinzătorul poate să fie atât proprietarul, cât și administratorul afacerii. Deși funcțiile lor pot varia, în esență activitatea de bază corespunde caracteristicilor antreprenoriatului.

2. Activitatea agenților economici din Republica Moldova

Dezvoltarea economică a oricărei țări depinde de mediul antreprenorial. Agenții economici sunt cei care creează noi locuri de muncă, introduc tehnologii moderne, își perfecționează activitatea și fac defalcări majore în bugetul statului.

În următoarea figură se prezintă dinamica numărului agenților economici din Republica Moldova în perioada anilor 2010-2015.

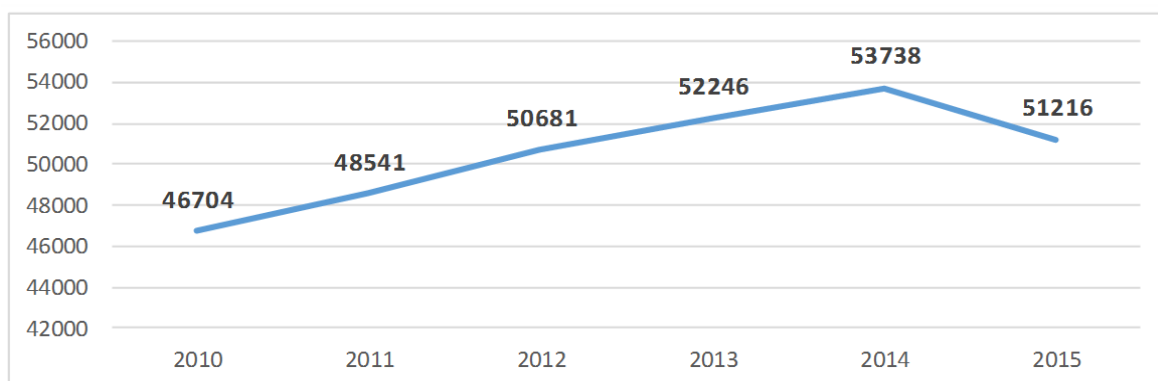

Figura 1. Evoluția numărului agenților economici din Republica Moldova în perioada 2010-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

Din graficul de mai sus observăm că numărul agenților economici din Republica Moldova are o tendință de creștere cu 9,7% mai mult în anul 2015 față de anul 2010 și o scădere cu 4,7% față de anul 2014. Un antreprenor de succes ar trebui să dețină următoarele caracteristici:

1. **Disciplina.** Acești oameni sunt extrem de concentrați asupra atingerii obiectivelor și elimină orice obstacol sau factori disturbatori ce le stau în cale. Au strategii bine puse la punct și dezvoltă tactici pentru a le duce la îndeplinire. Antreprenorii de succes sunt suficient de disciplinați încât să facă toți pașii necesari în vederea atingerii obiectivelor.

2. **Încredere.** Antreprenorul de succes nu se întreabă dacă va avea sau nu succes sau dacă merită să ajungă acolo sus. Acesta este suficient de încrezător în forțele proprii încât știe că afacerea sa va avea succes. Acesta emană încredere prin tot ceea ce face.

3. **Întreprinzător.** Antreprenorii de succes știu că dacă ceva trebuie făcut, cel mai bine este să înceapă chiar ei lucrul respectiv. Aceștia stabilesc standarde înalte pentru angajați și le oferă un exemplu demn de urmat. Sunt proactivi, nu așteaptă aprobarea nimănui.

4. **Pasiune.** Pasiunea este o trăsătură esențială a unui antreprenor de succes. Aceștia își iubesc cu adevărat munca și sunt dispuși să depună eforturi suplimentare pentru a atinge succesul deoarece sunt motivați de pasiune, nu de răsplata financiară. Un antreprenor de succes dorește întotdeauna să se îmbunătățească și să-și dezvolte compania.

5. **Comunicare.** Antreprenorii de succes au abilități de comunicare excelente. Aceștia știu cum să își vândă produsele și serviciile și cum să-și motiveze angajații. Știu cum să scoată în evidență beneficiile produselor și serviciilor oferite și să îi îndrume pe cei din jurul lor către succes.

În diagrama următoare vom prezenta numărul de întreprinderi care au avut profit în anii 2010-2015.

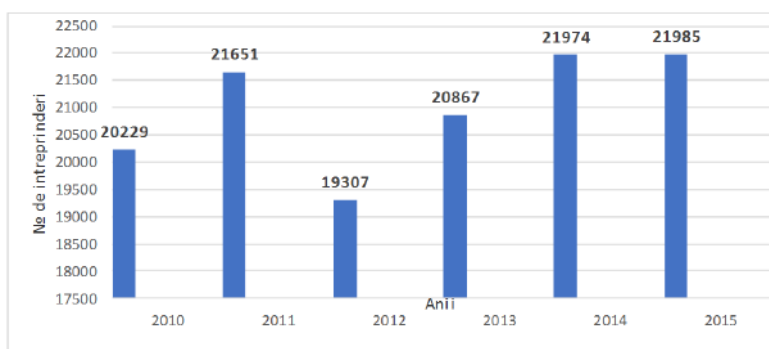

Figura 2. Numărul de întreprinderi ce au obținut profit în Republica Moldova, în perioada 2010-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

În baza figurii de mai sus observăm că numărul de întreprinderi din Republica Moldova care au obținut profit în perioada anilor 2010-2015 are o tendință de creștere, ceea ce poate fi considerat pozitiv.

În diagrama de mai jos vom prezenta numărul de întreprinderi care au avut pierderi în anii 2010-2015.

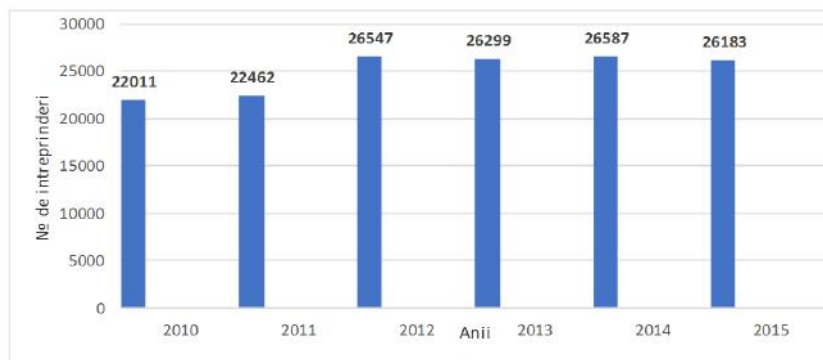

Figura 3. Numărul de întreprinderi ce au obținut pierderi în Republica Moldova, în perioada 2010-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

În baza figurii de mai sus observăm că numărul de întreprinderi din Republica Moldova care au obținut pierderi în perioada anilor 2010-2015 are o tendință de creștere nesemnificativă, ceea ce poate fi considerat negativ. Antreprenoriatul aduce multe beneficii pentru întreprinzători și pentru societate, dar nu se potrivește tuturor oamenilor. Înainte de a începe propria afacere, trebuie să ne familiarizăm ce este antreprenoriatul și ce înseamnă a fi întreprinzător, pentru a decide dacă ni se potrivește sau nu. Antreprenorul este persoana dispusă să-și asume riscuri (pericole) și să dedice efort și timp pentru a începe propria sa afacere.

În continuare se propune de a analiza numărul de întreprinderi și venitul lor pe genuri de activitate în perioada anului 2015, în Republica Moldova.

Tabelul 1.

Numărul de întreprinderi și venitul lor pe genuri de activitate în perioada anului 2015

Genul de activitate	Numărul de întreprinderi	Venitul din vânzări, milioane lei
Agricultura, silvicultura	3168	11835,5
Industria extractivă	117	824,9
Industria prelucrătoare	4482	43130,3
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	100	23240,9
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	365	2343,6
Construcții	2994	15056,0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	20313	127836,0
Transport și depozitare	2690	16284,2
Activități de cazare și alimentație publică	1748	16284,2
Informații și comunicații	1986	11686,6
Activități financiare și asigurări	1054	7340,9
Tranzacții imobiliare	3486	3797,4
Activități profesionale, științifice și tehnice	4191	3743,2
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1400	3290,8
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	12	146,8
Învățământ	407	1547,7
Sănătate și asistență socială	1032	6033,3
Artă, activități de recreere și de agrement	566	1157,1
Alte activități de servicii	1105	468,8

Sursa: www.statistica.md

Conform datelor tabelului de mai sus observăm că cele mai multe întreprinderi sunt înregistrate în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – 20313 unități, la fel și venitul de vânzări este cel mai mare în această categorie – 127836,0 mil. lei. Pe locul al doilea s-au plasat întreprinderile din domeniul industriei prelucrătoare – 4482 unități, cu venitul de vânzări în valoare de 43130,3 mil. lei.

3. Totalizarea rezultatelor activității întreprinderilor micului business.

Întreprinderea este o unitate economică de producție, de prestații de servicii sau de comerț. Întreprindere este orice formă de organizare a unei activități economice, autonomă patrimonial și autorizată potrivit legilor în vigoare să facă acte și fapte de comerț, în scopul obținerii de profit prin producerea de bunuri materiale și vânzarea acestora pe piață sau prin prestări de servicii, în condiții de concurență.

Conform legislației Republicii Moldova:

- Este întreprindere micro agentul economic ce corespunde următoarelor criterii: număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 9 persoane, sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 3 milioane de lei și valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 3 milioane de lei.

- Este întreprindere mică agentul economic ce corespunde următoarelor criterii: număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 49 de persoane, sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 25 milioane de lei și valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 25 milioane de lei.

- Este întreprindere mijlocie agentul economic ce corespunde următoarelor criterii: număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 249 de persoane, sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 50 milioane de lei și valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 50 milioane de lei.

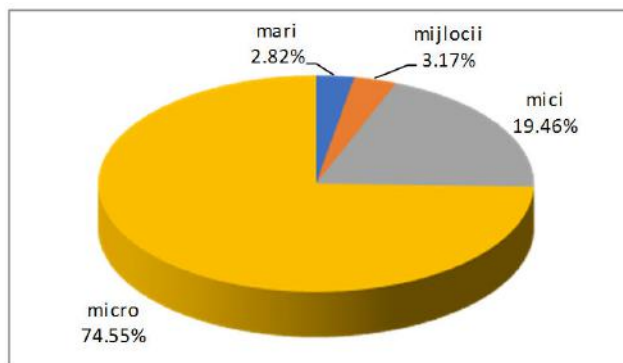

Figura 4. Structura colectivității întreprinderilor după mărime în Republica Moldova în anul 2015.

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

În baza figurii de mai sus observăm că în Republica Moldova în anul 2015 ponderea cea mai mare o dețin microîntreprinderile – 74,55%, întreprinderile mici – 19,46%, iar întreprinderile mijlocii – 3,17%.

Examinând mai detaliat performanțele ocupării forței de muncă în cadrul Întreprinderilor mici și mijlocii în Uniunea Europeană putem releva o mare diversitate în sectoare în anul 2015 față de 2014:

- În câteva sectoare mici (cum ar fi „publicitatea și cercetarea pieței”, „servicii juridice și de contabilitate”, „administrarea birourilor și alte servicii de afaceri”, „servicii pentru clădiri și amenajare a teritoriului” și „activitățile legate de ocuparea forței de muncă”) se înregistrează o creștere de peste 5% a locurilor de muncă, fiecare din aceste sectoare reprezentând cel mult 3% din totalul forței de muncă ocupată din Uniunea Europeană;

- În schimb, printre sectoarele mai mari cum ar fi „ comerțul cu amănuntul”, „ comerțul cu ridicata” și „ construcții” care constituie împreună circa 30% din totalul forței de muncă ocupată în rândul Întreprinderilor mici și mijlocii, înregistrează o creștere a ocupării forței de muncă de aproximativ 2%.

Cercetările efectuate au demonstrat că activitatea de antreprenariat în Republica Moldova este desfășurată preponderent de către întreprinderile micului business care se confruntă cu un șir de dificultăți. Problemele majore cu care se confruntă antreprenoriatul în țara noastră se confirmă prin dominarea întreprinderilor care suportă pierderi, numărul celor profitabile fiind considerabil mai mic. În vederea susținerii activității de antreprenariat țara noastră ar trebui să urmeze practicile europene, astfel încât să fie elaborate și aplicate multiple politici și strategii capabile să asigure dezvoltarea acestuia.

Bibliografia:

1. Legea RM nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.
2. Bugaian L., Catanoi V., Cotelnic A., Antreprenariat: inițierea afacerii, UTM, Editura „Elena-V.I.” SRL, Chișinău, 2010.
3. Nastasi C., Antreprenariat, Universitatea “Ștefan cel Mare”, Suceava, 2009.
4. Șuleanschi S., Olaru V., Pădure D., Bazele antreprenoriatului, Winrock Intern., Led Liechtenstein Development Service, Editura Garomont-Studio, Chișinău, 2013.
5. Annual Report on European SMEs 2015/2016, SME recovery continues, European Commission, <http://ec.europa.eu/eurostat>.
6. www.statistica.md